

2022-2023

OPFØLGNING PÅ REGION HOVEDSTADENS HANDLEPLAN FOR FN'S VERDENSMÅL

FN'S VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

Indholdsfortegnelse

Introduktion – verdensmål 3, 11 og 12	2
Mål fra Region Hovedstadens Handlingsplan for FN's verdensmål	3
Status på indsatser under FN's verdensmål 3, 11 og 12 - 2022-2023 (grøn skrift).....	5

OPFØLGNING PÅ REGION HOVEDSTADENS HANDLINGSPLAN FOR FN'S VERDENSMÅL 2022 - 2023

FN vedtog i 2015 indsatser på tværs af de 17 verdensmål for en bæredygtige udvikling i verden frem mod 2030 ud fra en erkendelse af, at verdenssamfundet står overfor store globale udfordringer, der kræver fælles bæredygtige løsninger. På EU, nationalt og regionalt niveau bliver nye initiativer og lovgivning holdt op imod, om de følger verdensmålene.

Med lanceringen af Region Hovedstadens Handlingsplan for FN's verdensmål i 2019 besluttede regionsrådet at løfte udviklingen inden for verdensmål 3, 11 og 12 herunder de delmål, som er særligt relevante for regionens kerneopgaver, samt at der årligt skal følges op på regionens arbejde med FN's verdensmål.

I opfølgningen gives en kort intro til handlingsplanens mål, status for 2022-2023 (markeret med grøn skrift) og et overblik over, hvordan regionens politikker, handlingsplaner og strategier bidrager til at indfri FN's verdensmål. Afslutningsvis er der vedlagt et bilag, der fremhæver behovet for justeringer eller nye midler med henblik på at understøtte den videre fremdrift.

MÅL FRA REGION HOVEDSTADENS HANDLINGSPLAN FOR FN'S VERDENSMÅL (2019)

Sundhed og trivsel for alle

- styrke forebyggelsesområdet i Region Hovedstaden
- skabe mindre ulighed i sundhed
- igangsætte yderligere 3-5 forskningsprojekter, med særligt fokus på at sikre implementering af effektiv forebyggelse og sundhedsfremme
- implementere personlig medicin i rutinebehandlingen i perioden 2020 til 2025

Bæredygtige byer og lokalsamfund

- 85 % af det grundvand, vi bruger til drikkevand, er sikret inden 2030 ved hjælp af smartere, mere miljøvenlige og mindre CO₂-belastende oprensningsmetoder
- sekundære råstoffer dækker 20% af Region Hovedstadens råstofforbrug i 2030
- udfase de regionale dieselbusser frem mod 2030, og i stedet erstatte dem med el-busser eller andre busser med tilsvarende miljø- og støjfordele

Ansvarligt forbrug og produktion

Fossilfrit energiforbrug

- reducere CO₂-udledningen fra energiforbruget med 70% i 2025 ift. 2013 og tilstræbe
- tilstræbe fossilfrihed i 2030

Fossilfri drifts- og medarbejdertransport

- reducere Region Hovedstadens CO₂- udledning fra tjeneste- og driftstransporten med 12% inden 2025
- andelen af medarbejdere i Region Hovedstaden, som benytter grønne transportmidler til og fra arbejde skal øges frem mod 2025
- fuld omstilling af regionens flåde til bæredygtige køretøjer inden 2030

Affaldsfrie hospitaler

- Region Hovedstaden genanvender 40 % i 2025, 50 % i 2030 og tilstræber at være affaldsfrie i 2035

Vandeffektive hospitaler

- reducere vandforbrug målt pr. patient med 5 % i 2025 og 7,5 % i 2030

Bæredygtigt byggeri (opdateret ud fra nye strategi for bæredygtigt byggeri vedtaget af Regionsrådet september 2022)

- At have realiseret mindst 3 fyrtårnsprojekter, hvor vi har arbejdet med en totaløkonomisk model, opnået DGNB Guld certificering og/eller implementeret DGNB BiU i eksisterende bygninger inden 2030
- At reducere ressourceforbrug ved at øge genbrug og genanvendelse i bygge- og driftsaktiviteter og ved at indkøbe efter cirkulære principper inden 2030
- Forbedret brugeroplevelse blandt medarbejdere, patienter og besøgende inden 2030
- Region Hovedstadens entreprisekontrakter indeholder krav om praktikpladser samt ordnede løn og ansættelses- forhold, og administrationen udvikler samarbejdsforum om sikre og ordnede forhold på byggerierne

Flere praktikpladser i byggeri

- sikre flere praktikpladser gennem uddannelsesklausuler på Region Hovedstadens egne byggerier (og flere praktikpladser i egen organisation), herunder at Region Hovedstaden som arbejdsgiver ansætter 1 elev pr. 10 faglærte i egen organisation.

Bæredygtigt indkøb

- En styrket indsats for at sikre flere og mere ambitiøse krav i forhold til bæredygtige løsninger og miljømærker i Region Hovedstadens indkøb
- Klimastyringsmodellen skal implementeres og operationaliseres, så der monitoreres på indkøbs samlede klimaaftryk og reduktionen af dette som følge af grønne indkøb og indsatsområder på forbrug (målet er opdateret og ændret af administrationen).

Omstilling til økologi

- øge fokus på klimavenlig kost, økologi og mindre madspild i hospitalernes køkkener

STATUS PÅ REGION HOVEDSTADENS INDSATSER UNDER FN'S VERDENSMÅL 2022-2023

Sundhed og trivsel er en forudsætning for et godt og langt liv med høj livskvalitet. Borgerne i Region Hovedstaden er blevet sundere og lever generelt længere i forhold til tidligere. Der er dog stadig udfordringer på sundhedsområdet, som især relaterer sig til samfundets indretning og mulighederne for at leve et sundt liv. F.eks. lever flere med kroniske sygdomme, flere er overvægtige og ryger, og den sociale ulighed i sundhed er markant.

Derfor fokuserer regionen især indenfor verdensmål 3 på at styrke sundhedsfremme og patientrettet forebyggelse i et sammenhængende sundhedsvæsen, at mindske den sociale ulighed i sundhed, og at forske i og udvikle behandling af høj kvalitet målrettet den enkelte patient.

Udvalgte FN-delmål i fokus:

- 3.3 bekæmp smitsomme sygdomme
- 3.4 red flere fra at dø af ikke-smitsomme sygdomme, og styrk mental sundhed
- 3.5 forebyg og behandl stof- og alkohol misbrug
- 3.8 giv alle adgang til lægehjælp

Fakta: regionens politikker der bidrager til målene fastsat i regionens handlingsplan for FN's verdensmål

- 1) *Styrke forebyggelsesområdet*
 - Plan for styrkelse af forebyggelsesområdet
 - Sundhedsaftalen 2019-2022
- 2) *Mindre ulighed i sundhed*
 - Sammen om psykiatriens udvikling 2020-2023
 - Politisk ramme for regionens arbejde med at skabe social lighed i sundhed
- 3) *Forskning i forebyggelse, der virker*
 - Strategi for sundhedsforskning 2018-2022 – et af fire prioriterede områder
- 4) *Personlig medicin i rutinebehandling*
 - Strategi for sundhedsforskning 2018-2022 – et af fire prioriterede områder

Indsatser:

Styrke forebyggelsesområdet i Region Hovedstaden

Forebyggelsesplanen omfatter fortsat arbejdet med at understøtte røgfri skoletid på ungdomsuddannelser med et øget fokus på røgfri tobak (fx snus). Desuden er der igangsat en afprøvning af indsatser til fremme af en mere hensigtsmæssig alkoholkultur på 8

ungdomsuddannelser, og der arbejdes på at konkretisere, hvordan der kan arbejdes med at fremme unges mentale sundhed.

Patientrettet forebyggelse

Sundhedsaftalen omfatter 3 overordnede fokusområder, hvor der i 2022 særligt har været arbejdet med fokusområderne "Ældre og borgere med kronisk sygdom" og "Børn og unges sundhed". Inden for fokusområdet "Børn og unges sundhed" er det især børn og unges mentale sundhed, som har været i fokus, og de nye sundhedsklynger er aktuelt ved at planlægge indsatser på området.

Mindre ulighed i sundhed

Bemærk at treårsplan for psykiatrien gælder t.o.m. 2022. Der er fortsat fokus på de i treårsplanen udvalgte områder (7 temaer), og en handleplan er udarbejdet, og der er sket opfølgning på de syv temaer. Derudover er der med den nationale aftale om 10-årsplan for psykiatrien og mental sundhed kommet yderligere fokus på områderne, og der er med aftalen afsat 450 mio. kr. i 2023, stigende til 500 mio. kr. årligt fra 2024 og frem.

Det er endnu ikke besluttet, hvordan fordelingen vil være mellem kommuner og regioner, da det afhænger af forhandlinger mellem Sundhedsministeriet og Danske Regioner/KL, i løbet af 2023. Afgørelsen af planen er afhængig af de yderligere politiske forhandlinger og evt. tilførsel af midler. Derudover er der med regeringsgrundlaget truffet aftale om, at regeringen vil prioritere yderligere 3 mia. kr. til indsatser over den samlede 10-årige periode.

Forskning i forebyggelse, der virker – igangsættelse af 3-5 forskningsprojekter

Der er ikke afsat midler til igangsættelse og implementering af forskningsprojekter, hvorfor der i denne opfølgning udelukkende refereres til den generelle forskning i forebyggelse, der varetages i Region Hovedstaden.

Formålet med midler til forskningsprojekter i "Forebyggelse, der virker" er fortsat at sikre resultaterne frem til implementering, og samtidig give mulighed for følgeforskning, der erfaringsmæssigt har sværere ved at skaffe eksterne forskningsmidler.

Personlig medicin i rutinebehandling

Personlig medicin, der kan bidrage til bedre sundhed gennem mere præcis diagnostik og behandling, løftes som en del af Region Hovedstadens almene drift og forskningsaktivitet, såvel som Region Hovedstadens fortsatte fokuserede indsats med National Strategi for Personlig Medicin.

Byerne vokser, og i 2050 forventes størstedelen af verdens befolkning at bo i byer. Tendensen er den samme i hovedstadsregionen, hvor en tredjedel af Danmarks befolkning bor. Livskvaliteten i byerne er stærkt forbundet med, hvordan byerne er indrettet, og hvordan byerne trækker på og forvalter de ressourcer, som er til rådighed. Det er derfor afgørende, at Region Hovedstaden

bidrager til at skabe bæredygtige byer og lokalsamfund, så regionen kan være med til at sikre gode rammer for høj livskvalitet.

Region Hovedstaden arbejder målrettet indenfor verdensmål 11 med at sikre ren jord og rent vand, og at der er tilstrækkelige og bæredygtige råstoffer til byggerier, samt at der er en grøn og sammenhængende mobilitet.

Udvalgte FN-delmål i fokus:

- 11.2 Skab billige og bæredygtige transportsystemer
- 11.3 Gør byerne inkluderende og bæredygtige
- 11.6 Reducér byernes miljøbelastning
- 11.A Styrk god national og regional byplanlægning
- 11.B Gør langt flere af verdens byer mere modstandsdygtige mod katastrofer

Fakta: regionens politikker der bidrager til målene fastsat i regionens handlingsplan for FN's verdensmål

- 1) *Forebyggelse af jordforurening*
 - Vejen til ren jord og rent vand II
- 2) *Genanvendelige materialer erstatter jomfruelige råstoffer*
 - Råstofplan
 - Koncerndrift – bæredygtigt byggeri
- 3) *Grøn busdrift*
 - Klimasamarbejdsaftale med regeringen

Indsatser:

Forebyggelse af jordforurening

Sikringen mod forurening af klorede opløsningsmidler af den samlede grundvandsressource er forbedret væsentligt i løbet af de sidste 8 år. Fra at 10% i 2015 var sikret mod forurening fra klorede opløsningsmidler til at 22% er sikret i 2022.

Der er fortsat behov for en målrettet indsats som forebygger trusler fra jordforurening gennem bæredygtige løsninger, og der er bl.a. stigende behov for indsatser mod forurening med PFAS, hvor der i budgettet for 2023 blev afsat 3,2 mio. kr. særligt rettet mod PFAS aktiviteter.

Genanvendelige materialer erstatter jomfruelige råstoffer

Der er iværksat initiativer som rækker ud i geografien, og udviklingsprojekter som understøtter øget brug af sekundære råstoffer (genanvendte materialer) som substitution af primære råstoffer. Det kræver fokuseret, langvarig og alsidig indsats at opfylde målet om at 20% af Region Hovedstadens råstofforbrug i 2030 skal være sekundære råstoffer.

Der er etableret et tværgående program for bæredygtigt og cirkulært byggeri på tværs af Center for Regional Udvikling og Center for Ejendomme for at understøtte indsatsen.

Grøn busdrift

De første 3 regionale el-busser er i drift pr. december 2022 på buslinjerne 230R, 380R og 98N.

De 3 buslinjer står tilsammen for ca. 16% af regionens samlede busdrift.

Regionsrådet har fastsat rammerne for omstilling af yderligere 5 buslinjer (250S, 600S, 123, 91N og 94N) til nul-emission. Med en øgning til i alt 8 nul-emissionsbusser inden juni 2025, vil Region Hovedstaden have omstillet ca. 40% af den samlede busdrift. Omstillingen forløber planmæssigt ift. at indfri målsætningen.

Det kræver mange ressourcer at drive landets største sundhedsvæsen med syv hospitaler og 40.000 ansatte. Når Region Hovedstaden forebygger og behandler sygdomme og skader, skal vi sikre, at det sker på en ansvarlig og bæredygtig måde, hvor regionen belaster det omgivende klima og miljø mindst muligt og bidrager til sundhed og trivsel.

Derfor fokuserer Region Hovedstaden især i verdensmål 12 både på hospitalernes drift og når regionen bygger nyt og renoverer.

Udvalgte delmål i fokus:

- 12.2 Brug og håndter naturressourcer bæredygtigt
- 12.3 Halvér det globale madspild per person
- 12.4 Håndtér kemikalier og affald forsigtigt
- 12.5 Reducér affaldsmængden betydeligt
- 12.7 Promovér bæredygtighed i offentlige indkøb
- 12.8 Giv alle mennesker viden og forståelse for at kunne leve bæredygtigt

Fakta: regionens politikker, der bidrager til målene fastsat i regionens handlingsplan for FN's verdensmål

- 1) *På vej mod intelligent fossilfrit energiforbrug*
 - Energiplan 2025 inden for rammen af GRØN 2030
- 2) *Fossilfri drifts- og medarbejdertransport*
 - Transportplan 2025 inden for rammen af GRØN 2030
- 3) *På vej mod affaldsfrie hospitaler*
 - Affaldsressourceplan 2025 inden for rammen af GRØN 2030 og opdateret indkøbspolitik fra 2019
- 4) *Bæredygtig indkøbspraksis*
 - Årsplan for grønne indkøb inden for rammen af GRØN 2030
- 5) *Øget økologi og bæredygtig køkkendrift*
 - Årsplan for bæredygtige køkkendrift inden for rammen af GRØN 2030
- 6) *Byggeri med bæredygtighed og samfundsansvar som grundsten*
 - Udbudsstrategi for bygge- og anlægsaktiviteter
 - Opdateret indkøbspolitik 2019
- 7) *Vandeffektive hospitaler*
 - Renoveringsplan
 - Spildevandsstrategi
- 8) *Flere praktikpladser gennem uddannelsesklausurer på Region Hovedstadens egne byggerier og flere praktikpladser i egen organisation*
 - Region Hovedstadens praktikpladsindsats 2019 og 2020

Indsatser:

Intelligent fossilfrit energiforbrug

CO₂-udledningen fra el- og varmekonsumet er steget fra 2020-2021. Dette skal ses i lyset af, at opgørelsen af CO₂-udledningen er ændret fra rullende gennemsnit, til årets faktiske CO₂-udledning. Samlet set er CO₂-udledningen i perioden fra 2013 til 2021 reduceret med 60 %. Faldet skyldes regionens egen indsats med grøn omstilling og i særlig grad forsyningernes omstilling til grøn energi.

Fossilfri drifts- og medarbejdertransport

Region Hovedstadens klimaregnskab 2021 viser, at udledningen af CO₂ har været faldende i to år i træk. Årsagen er bl.a. færre flyrejser i både 2020 og 2021.

Vi forventer at se en stigning i antallet af tjenesteflyrejser og medarbejdertransport i bil i 2022, som vil kunne aflæses i klimaregnskab 2022 som en stigning i CO₂.

Region Hovedstadens egen flåde gennemgår omstilling i disse år, og i 2021 var 52% af flåden omstillet til bæredygtige alternativer. Vi forventer, at omstillingsprocenten i 2023 stiger yderligere p.g.a. forventede nyindkøb og udskiftninger fra fossil til fossilfri køretøjer.

På vej mod affaldsfrie hospitaler

Andelen af affald der sendes til genanvendelse har ligget på 22% både i 2020 og 2021.

Mængden af affald er reduceret med 490 ton fra 2020 til 2021, og heraf udgør affald fra hospitalerne alene 347 ton. Faldet i affaldsmængden hænger sammen med en nedgang i aktiviteten på tværs af hospitalerne i 2020-2021.

Udrulning af affaldskildesortering er undervejs i psykiatri, koncerncentre og virksomheder, og erfaringsopsamling fra somatikken viser, at der er behov for yderligere fokus på løbende drift, forankring af opgaver, samt opfølgning på korrekt sortering og håndtering af affald.

Bæredygtig indkøbspraksis

Der er fastsat KPI'er for grønne krav, som bliver indarbejdet i Region Hovedstadens udbud.

De grønne standardkrav og de nordiske kriterier for mere bæredygtig emballage er under implementering. Der er fortsat behov for større fokus på at kunne indkøbe grønne og cirkulære produkter, hvilket kræver stærkere samarbejder med Region Hovedstadens leverandørkæder. Der er udarbejdet modeller og processer for flere omstillingsinitiativer, der forudsætter koordinatorene på hospitalerne til at støtte initiativerne og sikre skalering.

Øget økologi og bæredygtig køkkendrift

I 2022 har målet været, at 4 køkkener skulle opnå det økologiske spisemærke i guld gennem projektet 'fra sølv til guld, de sidste svære skridt'. Desværre har ingen af de 4 udvalgte køkkener opnået spisemærket i guld, primært p.g.a. udefra kommende samfundsmæssige påvirkninger, som blandt andet prisstigninger på fødevarer.

Projektet har imidlertid resulteret i mange gode initiativer, og der er sket et større kompetenceløft i alle køkkener med fokus på øget økologi og bæredygtig produktion, og projektet med at opnå det økologiske spisemærke i guld er fortsat et fokusområde i alle køkkener.

Byggeri med bæredygtighed og samfundsansvar som grundsten

Strategien for Bæredygtigt Byggeri er udarbejdet og næste step er at afprøve forskellige bæredygtige og cirkulære løsninger i Region Hovedstadens egne bygge-, renoverings- og driftsprojekter.

Vandeffektive hospitaler

Vandforbruget på Region Hovedstadens hospitaler er stabilt, selvom der er en stigende produktion. De væsentligste vandbesparelser forventes fortsat at ske ifm. færdiggørelse og ibrugtagning af nybyggerierne, herunder også kvalitetsfondsprojekterne.

Flere praktikpladser i byggeri

Der indskrives krav i alle entreprisekontrakter med regionen, når følgende kriterier er opfyldt: At byggeopgaven varer minimum 6 måneder, og lønomkostningerne er minimum 4 mio. kr., og/eller den samlede opgave overstiger 5 mio. kr. og byggeopgaven har et fagligt indhold med mulighed for at beskæftige elever i praktik.

I 2022 er der indgået 288 elevaftaler i egen organisation, og indsatsen videreføres og styrkes i 2023 bl.a. gennem besøg på Region Hovedstadens hospitaler med formålet at afklare behovet for og øge antal af elevaftaler indenfor nuværende uddannelsesretninger, samt at identificere potentiale for nye elevområder.

Det øgede antal elevaftaler vil kunne bidrage til at sikre de ressourcer og kompetencer, der efterspørges i egen organisation og i Region Hovedstaden som helhed.